ПАМ'ЯТАИМО МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
— БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 73. TWO SECTIONS (SECTION I) ЦЕНТІВ 25 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 17-го КВІТНЯ (APRIL) 1976 No. 73. VOL. LXXXIII.

АКЦІЇ В ОБОРОНІ ПЕРЕСЛІДУВАНОЇ УКЦЕРКВИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Вінніпеґ, Канада. — Газета „Поступ" у числі з 11-го квітня ц.р. інформує, що започатковані при кінці березня акції в обороні переслідуваної і нищеної Української Католицької Церкви продовжуються. В дні 1-го квітня ц.р. в Митрополичній канцелярії у Вінніпеґу відбулася окрема пресова конференція, присвячена 30-річчю насильної і нелеґальної ліквідації Москвою Української Католицької Церкви та її Ієрархії на так званому Львівському Соборі в 1946 р. Конференцію проводив о. диякон Іван Мельник, президент Централі Українців-Католиків Манітоби. Проблему протестаційної акції реферували Митрополит УКЦеркви в Канаді Владика Максим Германюк і о. Рополк Радкевич, секретар Вінніпеґської Архиєпархії. На численні запити представників преси і радіо, Владика Максим давав відповіді, з яких кореспонденти, головно представники англомовної преси, довідалися про нечувані в історії людства злочини, що їх доконала комуністична Москва над Українськими Церквами і українським народом.

На запит, які є дальші пляни протестаційної акції, — Митрополит Максим подав в подробицях про всі заплановані почини — Служби Божі, Молебні, зустрічі, розмови тощо. Крім відправ і молитов, які включають також торжественну Службу Божу, що її правитимуть спільно українські і римо-католицькі Владики в церкві Нотер Дам і проповіді Архиєпископа Картера, президента Канадської Єпископської Конференції, наші Владики відбудуть зустріч з прем'єр - міністром Канади П'єром Е. Трудо.

Представники преси поставили також питання, чи Ватикан стане в обороні переслідуваної УКЦеркви. Відповідаючи на питання, Владика Максим відмітив, що в березні він їздив до Риму і спільно з Блаженнішим Йосифом, Головою і Первоієрархом Помісної Української Католицької Церкви, намітили плян, який передбачає: скликання до Риму Синоду усіх українських католицьких владик, відбуття спільної авдієнції у Святішого Отця, якого Владики проситимуть про окреме звернення в обороні переслідуваної релігії та УКЦеркви. Наші Владики мали б видати також окреме спільне Послання з нагоди 30-річчя нищення Москвою УКЦеркви. Владика Максим при тому заявив, що він був особисто на авдієнції у Святішого Отця у цій справі і що одержав дуже прихильну і позитивну відповідь.

В кінці Митрополит Максим повідомив, що осінню цього року в місті Вінніпеґу має відбутися релігійно-націнальна маніфестація, зорганізована спільно з православними братами та іншими віровизнаннями.

Христос Воскрес — Воістину Воскрес!

ПЕРЕМОГА

На досвітку незнаних ще віків,
З-за обрію постарілого світу —
Хтось торкнув-дзвін, хтось землю розбудив
Хтось вдарив серце криком динаміту...

І покотивсь схвильований простір
Стогомоном до стін пустого гробу..
Невже, невже Він на хресті не вмер?
Чи ж не померкло сонце у жалобі?

Чи ж не співав, з Голготи ідучи,
Побідний ворог дикого фіналу?
Чи не стеріг він гробу у ночі?
Чи не радів, що все вже, все пропало...

Аж вранці Він — Одвічний Творчий Дух
Підняв скрижалі Нового Завіту!
Воскрес! Воскрес! Смерть смертю переміг,
Дав новий шлях обновленому світу...

Із смерти зроджена замучених борців,
Задивлена у воскресення Бога, —
З хрестом в руці й мечем на ворогів
Прийде й до нас Воскресна Перемога!..

Роман ОЛЬГОВИЧ

СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ НА З'ЇЗДІ ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ

Ню Йорк (УІС „Смолоскип"). — 14 квітня 1976 року в будинку Верховної Ради в Києві (вул. Кірова 5, Київ - 19) розпочався УІІ-ий Зїзд Письменників України. В національному культурному і навіть політичному житті України З'їзд цей має багато більше значення, як з'їзд комуністичної партії, чи будь - якої іншої спілки.

Сюди дісталася вістка з України, що в передз'їздовій підготовці наступили деякі розходження між Комуністичною партією і органами КҐБ, які претендують на повну контролю діяльности СПУ.

Пряме вмішування КҐБ в життя Спілки Письменників України було найбільш помітне, коли на її форумі зактивізувалися два високі офіцери КҐБ — генерал КҐБ Іван Харитонович Головченко і полковник КҐБ Іван Солдатенко.

Багато замішання і шептаних розмов викликали в перший день З'їзду телеграми і телефонічні розмови, які почали надходити зі ЗСА і Канади на різні адреси в Києві в обороні українських письменників — політичних в'язнів в Мордовії, Пермських таборах і Володимирі.

Згідно з інформаціями, в перший день З'їзду, 14 квітня, було вислано біля сто телеграм з багатьох міст Америки й Канади до Президії УІІ-го З'їзду Письменників України на адресу будинку Верховної Ради УССР (де відбувається З'їзд), на адресу будинку СПУ, де відбувається реєстрація делеґатів і засідань різні комісії (вул. Орджонікідзе 2, Київ - 601), на ім'я Юрія Смолича (Золоті Ворота).

Деякі спроби телефонувати до делеґатів З'їзду на перевірені телефонічні номери в Києві були зупинені в Москві, де давали відповідь, що або ніхто з Києва не відповідає, або що телефон зайнятий.

Голові Комітету Оборони Людських Прав в Україні (Детройт, ЗСА), Марусі Зарицькій, одній з небагатьох, вдалося після кількагодинних намагань, добитися телефонічної розмови з делеґатом З'їзду, українським письменником, який відмовився назвати своє прізвище. Делеґат цей був в будинку Верховної Ради УССР, де відбувається З'їзд (номер телефону: 20-28-25) був дуже заскочений таким телефоном з Америки. М. Зарицька, назвавши своє прізвище і Комітет, який вона репрезентує, висловила побажання, щоби З'їзд Письменників України став в обороні українських культурних діячів і зокрема українських письменників, які відбувають своє ув'язнення в совєтських тюрмах і концтаборах. На це побажання їй було дано відповідь: „Як ви смієте телефонувати в такій нетовариській справі, я дальше з вами говорити не можу". На це йому сказано: „Заки поставите слухавку, будьте такі добрі і передайте це наше побажання з Америки Президії Зїзду".

В багатьох телеграмах, висланих українською, англійською і французькою мовами, висунуто домагання до делеґатів З'їзду, щоби вони домагалися амнестії для українських письменників — політичних в'язнів в СССР — І. Світличного, І. Калинця, С. Караванського, В. Мороза, З. Красівського, В. Захарченка, В. Чорновола, М. Осадчого, І. Стасів-Калинець, І. Сеник, Є. Сверстюка, В. Стуса, А. Лупиноса і В. Рубана.

В деяких домаганнях висунуто домагання повернути членство в СПУ І. Дзюбі, В. Іванисенкові і О. Бердникові.

ФІльм „Писанка" відзначений нагородою, репрезентуватиме ЗСА на міжнародних фестивалях

Міннеаполіс, Мінн. – „Писанка — українське великоднє яйце", найновіший фільм відомого українського кінематографа Святослава Новицького, одержав нагороду „Золотого орла" від Ради міжнародних нетеатральних програм у Вашінґтоні і буде одним з фільмів, які репрезентуватимуть ЗСА на міжнародних фестивалях.

„Писанка" це вже третій з черги фільм С. Новицького, який був відмічений нагородами. Два попередні — це „Баран в дереві", який є мистецьким відтворенням праці Я. Гніздовського над дереворитом, і „Відгомін минулого", що є документальним коляжем про українських поселенців в Манітобі.

Фільм „Писанка" відтворює процес малювання українського великоднього яйця від першого кроку до завершення кінцевого продукту з відповідними поясненнями про початки цього мистецтва в Україні, про значення різних взорів і символів, тощо. Малювання писанки у фільмі демонструє Люба Перчишин. Фільм вже прийнятий на висвітлення в Американському фільмовому фестивалі, який відбудеться в Ню Йорку від 31-го травня до 5-го червня ц. р. Фестиваль фільмів про мистецтво в Азольо, Італія, буде першим, на якому „Писанка" С. Новицького репрезентуватиме ЗСА.

Цей кольоровий, 14-хвилинний фільм можна замовляти в Filmart Productions, 3926 Macalaster Drive, Minneapolis, Minn. 55421.

УКРАЇНСЬКІ ПИСАНКИ В ОВШЕН КАВНТІ КОЛЕДЖІ

(І. Г.) Саме тепер, у святково-великодній час, від 1-го квітня до 29-го квітня, відбувається виставка українських писанок в ґалерії Овшен Кавнті Коледжу в Томс Рівер при шляху 549. Багато людей з Томс Рівер й околиці щоденно оглядають барвисту орнаментику 250 різьблених писанок мисткині Валентини Третяк з Ірвінґтону. Місцева і довколишня преса широко коментувала відкриття цієї виставки, що є під зарядом проф. д-ра Говарда Анґера, директора „Файн енд перформінґ арт".

Про виставку наших писанок в цьому коледжі подбала мґр Марта Цибик, яка там же вчить музику.

Святослав Новицький (посередині) і Тома Ремзі приготовляють камеру і звукозапис для фільмування „Писанки", малювання якої демонструє Люба Перчишин.

Ватикан суспендував нововисвячених одружених греко-католицьких священиків

Торонто, Канада. — Українська преса в Канаді поінформувала, що Східня Конґреґація у Ватикані окремим листом суспендувала трьох католицьких священиків східнього обряду, посередньо підчинених єпископові Ізидорові Борецькому, які діяли в Торонтонській Єпархії УКЦеркви, але підлягали єпископові Михайлові Руснакові, ієрархові для словаків східнього обряду, що формально є єпископом-помічником Владики Ізидора. Цими трьома священиками є: о. Тарас Лозинський, о. Іван Шіріні і о. Андрій Корманик. Канцелярія Владики Ізидора, на запитання представників преси виявнила, що суспендовані можуть носити ряси, але їм заборонено відправляти Службу Божу і сповідати вірних, а в тім, як говориться далі у виясненні, провина згаданих мала б бути чисто процедурального характеру: єпископ М. Руснак, висвячуючи жонатих священиків, не старався про окремий для кожного з них дозвіл, вимаганий Ватиканом.

Рівночасно аґенство Ройтера повідомило з Ватикану, що Східня Конґреґація також завісила в правах виконування душпастирських обов'язків висвяченого недавно Блаженнішим Патріярхом Йосифом о. Зенона Хруща з Венесуелі, одруженого і батька двох дітей. В повідомленні сказано, що автономія Помісної Української Католицької Церкви — згідно з твердженням Ватикану — не включає права на висвячування одружених кандидатів на священиків з інших територій. Ройтер інформує, що католики-українці вже 12 років змагаються за патріярхальне завершення структури Української Помісної Католицької Церкви з Патріярхом Йосифом у проводі, що ще не має формальної апробати Ватикану.

НОВИЙ ХРАМ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ - ВИЯВ ВІРИ Й НЕЗЛАМНОСТИ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

Так виглядатиме новий храм св. Юра в Ню Йорку згідно з проєктом його архітекта інж. Аполінарія Осадци.

Ню Йорк (В .Ч.). — По довгорічних очікуваннях і по майже 5-ти річних тяганинах по судах і різних міських урядах українська католицька парохія св. Юра приступила до будови нової церкви. Як тільки останній мешканець спустив дім, 31 грудня 1975 року, приступлено до усунення двох домів при сьомій вулиці, на місці яких має стояти нова церква. Відтак, 28 березня 1976 року, поблагословлено площу та посвячено хрест на місці, де має бути новий престіл. Кілька днів пізніше, 2 квітня, зачато будову, яка має бути закінчена з кінцем липня 1977 року. Мрія нюйоркських українців, — мати репрезентативну українську святиню в нюйоркському Мангеттені, — зачала здійснюватися...

Будову зачато, як це підкреслюється при різних нагодах, у році 200-річчя Незалежности Америки; 100-річчя поселення українців на американській землі та в 70-річчя існування парафії св. Юра.

Новий український храм Божий будується в центрі т. зв. „Нюйоркської України", де знаходяться не тільки школи св. Юра і численні українські центральні інституції, установи, крамниці, але також де багато українців є власниками домів і де ще мешкає багато українців.

Нова церква будується на розі Сьомої вулиці і Голл площі, що лучить 7-му і 6-ту вулиці. Головний вхід до церкви буде від 7-ої вулиці. Її святилище притикатиме до стіни школи. Отже, майже ціла вільна площа на розі згаданих вулиць, аж до стіни школи, буде забудована новою церковною спорудою.

Ширина церкви на зовні виноситиме 75 стіп, а в середині матиме 70 стіп. Довжина церкви, на зовні, — 114 стіп. Висота — від вулиці до хреста — 110 стіп. Вона буде вищою на яку 21 стопу від сусідньої школи і своєю банею домінуватиме над усіма сусідніми будівлями.

Нутро церкви буде поділене, згідно з вимогами укра-

(Закінчення на стор. 4-ій)

І в концтаборах СССР існують „психобараки"

Париж. — „Самвидат" поширив недавно на Заході документ про трагічну долю колишнього совєтського службовика при ОН в Женеві, Владіміра Балаханова, який осінню 1972 р. попросив був швайцарський уряд про політичний азиль, але, не бажаючи бути розлученим із своєю дочкою, яка залишилася в СССР, повернувся на батьківщину. Місяць після його повернення, тобто в січні 1973 р., Балаханова заарештувало КҐБ, а опісля московський суд засудив його на 12 років концтаборів суворого режиму. В 1974 р. закордон проникла була інформація і копія листа Балаханова, що він його був написав до персоналу метеорологічної служби ОН в Женеві і генеральному прокуророві СССР. В листі, згадувалося, що він „звільнився вже від всего того, що його раніше в'язало", а в першу чергу звільнився від страху перед муками, болем, терором і стражданням. В грудні 1974 р. В. Балаханов був ще в Пермському концтаборі ч. 35 на статусі політичного в'язня. В січні 1975 р. Балаханова забрали з табору на „етап", не дозволивши йому навіть взяти власних речей. Спершу ніхто не знав, куди його вивезено, всі думали, що до Владимірської в'язниці. Тим часом, як пізніше виявилося, Балаханова примістили в „психобарак" Мордовських концтаборів, разом з психічно хворими кримінальниками. Психобарак обслуговують санітари-злочинці, які дуже часто побивають пацієнтів до затрати пам'яті і знущаються над ними.

„СВОБОДА" У ВЕЛИКОДНЬОМУ ЧАСІ

Як у попередніх роках, так і цим разом „Свобода" відзначає рокове свято Воскресіння Христового за новим і старим календарними стилями спеціяльними великодніми виданнями українського щоденника і англомовного тижневика. У Світлі Понеділки 19 і 26-го квітня „Свобода" з датами наступних вівтірків не появиться.

ДЖЕМІЛЄВ І ТВЕРДОХЛЄБОВ ЗАСУДЖЕНІ НА КОНЦТАБІР І ЗАСЛАННЯ

Москва. — В четвер, 15-го квітня, тобто, наступного дня після початку судових розправ, совєтські суди засудили двох дисидентів: в Омську засуджено кримського татарина Мустафу Джемілєва на два і пів років в концентраційному таборі за „наклепи на совєтську державу", а в Москві фізик Андрей Твердохлєбов, секретар московського відділу Міжнародної Амнестії, був засуджений на 5 років заслання, правдоподібно в Сибірі, також за „наклепи на совєтську державу" — інформує „Ню Йорк Таймс".

Згідно з неточними вістками, в день засудження Джемілєва міліціонери Омська вдруге арештували академіка Андрея Сахарова, нобелівського лавреата, та його дружину Єлену і побили їх. Як уже інформовано, день раніше міліція заарештувала Сахарових за здогадне побиття кількох міліціонерів у приміщенні суду, але випустили їх після 4-ох годин. Сахаров і його жінка прибули до Омська, куди не допускають західніх кореспондентів, щоб зібрати інформації про суд над Джемілєвим, якому совєтські власті закидали „наклепи на совєтську державу", хоча, як твердять його приятелі, його єдиною „провиною" було те, що він домагався, щоб кримські татари, яких Сталін переселив до Центральної Азії за здогадну колябораціяю з нацистами, одержали право повернутися на Крим. Джемілєв вже перебув більшу частину свого дозрілого життя в совєтських тюрмах за те, що вимагав справедливости для кримських татар. Минулого четверга Джемілєва засудили знову, не зважаючи на те, що головний свідок прокуратури відмовився свідчити проти Джемілєва, заявляючи, що совєтські власті погрожували йому і тому він спершу погодився свідчити.

Після засудження московським судом Андрея Твердохлєбова на 5 років заслан-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Огайо матиме історію українського поселення

Клівленд. — Українські Злучені Організації Клівленду рішили видати історію українських поселенців в Огайо. Історія має на меті охопити головні колонії українців в Огайо а саме: Клівленд, Янґставн, Акрон, Росфорд, Толідо, Сінсінаті, Колюмбус, Кент та інші. На автора праці Комісія заанґажувала д-ра Юрія Кульчицького, професора історії Янґставнського Державного Університету. Комісія звертається до всіх українців Огайо та колишніх поселенців Огайо, які документами, знимками, спогадами і тп. можуть допомогти в зреалізуванні проєкту, переслати матеріяли та листи до:

Dr. George P. Kulchycky,
4018 Euclid Blvd.
Youngstown, Ohio 44512.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Б. НИЖАНКІВСЬКИЙ

У ВОСКРЕСНИЙ ДЕНЬ

Ти вмів нести вінок, що терням ранив скроні,
І бути вмів сильним в юрбі зрадливих лиць,
Хоч кров з отвертих ран текла вогнями грані,
Хоч м'язи рук і ніг не були з твердих криць.

Ти гордим бути вмів, обпльований і скутий
І не просив життя Ти у катів своїх,
І серед лютих мук і болю незбагнутих
Ти вірив в третій день, що стати мав Твоїм!

І ми хотіли б теж нести вінки тернові
І на Голготу йти під звук грімких пісень,
Хоч місця на землі забракло нашій крові,
О. Христе, ми як Ти, на третій ждемо день!

S.O.S.!

S.O.S.! — Save Our Souls! — „Спасайте наші душі"! це відомий розпачливий сигнал розбитого і потопаючого корабля. Таке тривожне і смертельно роспачливе благання рятунку несеться сьогодні з поневоленої України, на нарід якої та на його тисячолітні здобутки московський окупант підписав і тепер повною силою здійснює вирок смерти. Базуючись на вже від деякого часу подаваних у совєтських публікаціях проголошуваннях та „обґрунтуваннях" того вироку, як і на одержуваних іншим шляхом вістях з України, „Свобода" два дні тому звернула скрему увагу на цю смертельну загрозу для нашого українського народу, рекомендуючи нашим науковцям та їх установам, як і всій нашій діяспорі з'єднати всі свої сили і зусилля, щоб звернути увагу світові на цей новий народовбивчий похід комуно-московської імперії, який своїм засягом і своєю кінцевою метою перевищує всі дотеперішні спроби і практики народовбивства, включно з тим, що його практикували гітлерівські „юберменші" перед і під час Другої світової війни.

Мова про проголошене і здійснюване тепер всіма силами терору і рафінованости кремлівських верховодів „злиття націй", про творення „нової історичної спільноти людей — совєтського народу".

Одним з багатьох доказів того народовбивчого походу може послужити опублікована в друкованій ще покищо „на украинском языке" підсовєтській пресі стаття відомого Микили Бажана про „Нове видання Української Радянської Енциклопедії", який сам себе в підписі тієї статті ідентифікує себе головним редактором тієї „енциклопедії" та академіком Академії наук УССР.

Як відомо, понад десять років тому, у великій мірі в реакції на появу „Енциклопедії Українознавства" на Заході, в Києві видано 17-томову „Українську Радянську Енциклопедію". Тепер Бажан інформує, що „знаменною віхою в науковому і культурному житті нашої республіки є прийнята в листопаді 1975 року постанова Центрального Комітету Комуністичної партії України про друге видання Української Радянської Енциклопедії". З дальших ревеляцій Бажана виходить ясно і недвозначно, що й ця „енциклопедія" має бути лопатою для угроблення українського народу.

Бажан запевідає, що у матеріялах цього другого видання УРЕ „буде всебічно показано внесок КПРС (Компартії Совєтського Союзу) у теорію марксизму-ленінізму, ЗОКРЕМА ГЛИБОКО ВІДОБРАЖЕНО ПОЛОЖЕННЯ І ВИСНОВКИ ПРО СУСПІЛЬСТВО РОЗВИНУТОГО СОЦІЯЛІЗМУ, ПРО РАДЯНСЬКИЙ НАРОД, ЯК НОВУ ІСТОРИЧНУ СПІЛЬНІСТЬ ЛЮДЕЙ..." Бажан дальше говорить і про „вичерпні відомості про розвиток економіки республіки В ЄДИНОМУ НАРОДНОГОСПОДАРСЬКОМУ КОМПЛЕКСІ" совєтської імперії, про розвиток української культури, як „СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ВСІЄЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ", очевидно заплянсване друге видання УРЕ, — як заповідає Бажан, — також „викриватиме реакційні течії і напрями... антикомунізму і антирадянщини, антинародну суть буржуазного націоналізму, в тому числі українського буржуазного націоналізму і сіонізму".

Промовистим доказом етноцидних цілей другого видання УРЕ може послужити ревеляція Бажана, що це видання вже появиться не тільки „на украинском языке", але рівночасно також російською мовою — „МОВОЮ МІЖНАЦІОНАЛЬНОГО ЄДНАННЯ ВСІХ НАРОДІВ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ"! Наперед можна передбачати, що третє видання тієї „УРЕ", якщо б таке мало появитися, то появиться вже тільки тією російською „мовою єднання всіх народів" комуно-московської імперії.

Ревеляції Бажана про друге видання УРЕ є черговим потвердженням того розпачливого „С.О.С.", що понеслось по світі від наших шестидесятників, та що його ще з більшою силою, переконливістю та тривогою повторили Валентин Мороз, Вячеслав Чорновіл, Світличний, Караванський, Калинець та десятки інших українських „дисидентів", включно з нео-марксистом Леонідом Плющем, який, опинившись на Заході, ствердив, що „русифікація України дійшла до нестерпного стану".

У світлі тих фактів, українці у вільному світі стоять перед величезним іспитом, можливо найбільшим у своїй історії: чи почуємо ми це розпачливе С.О.С. та чи зумісмо в цій грізній добі поспішити на рятунок нашому народові, кому комуно-московський ворог-окупант проголосив і здійснює вирок смерти!

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ В РАДІО

С. Орендж, Н. Дж. — WSOU, радіостанція університету Сітон Голл, при якій українські студенти ведуть свою півгодинну передачу кожної неділі, передасть спеціяльну програму українських великодніх Богослужень в неділю, 25-го квітня, від 9.30 до 11-ої години вранці. Богослуження будуть награні на звукову стрічку опівночі в українській православній церкві св. Вознесіння в Мейплвуді, Н. Дж. Відправлятиме парох о. Іван Наконечний при співучасті парафіяльного хору. Програму, яку передаватиме станція WSOU, можна слухати на хвилях 89,5 ф. м.

ЖІНКИ — ПЕРШІ СВІДКИ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ

(ІЗ СОБОРНОГО ВЕЛИКОДНЬОГО ПОСЛАННЯ ЄРАРХІЇ ПОМІСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ)*

(1)

...Ще на одну справу хочемо ми, Ваші Владики під проводом Блаженішого Патріярха Йосипа, звернути увагу в цім нашім до Вас Пасхальнім Посланні, з огляду на міжнародний рік, так славно проведений, нашого усього жіноцтва. Коли співатимемо нашу Воскресну Утреню — цю чудову воскресну поезію св. Отця нашого Івана Дамаскина, звернім увагу, скільки разів там з пошаною і подивом згадується перших свідків Христового Воскресення — жінок. То були матері Христових учнів, що допомагали в різний спосіб Ісусові і апостолам у їх мандрівній праці й проповіді.

В цій Утрені осередне місце займає Мати Ісуса, Пресвята Богородиця. Хоч про те не пишуть нам євангелисти, але з певністю перша поява Ісуса по Воскресенні належала Їй. Пречиста Мати мала те материнське право бути першою потішеною по Голгофі. Вона, що страждала з Христом-Спасителем, була першою, щоби побачити свого прославленого Сина — переможця смерти й злоби. Як колись у Благовіщенні янгол звістив Їй цю велику благовість, що вона стане Матір'ю Божого Сина, так і тепер наша літургійна поезія хоче бачити подібну картину: „Ангол сповіщав Благодатній: Чистая Діво, радуйся. І знову кажу: радуйся. Твій Син воскрес тридневний із гробу і мертвих воздвигнув: люди, веселіться!" Яка велика любов Ісуса до своєї Матері і який це гарний приклад для всіх синів людських! Материнство — то велика гідність кожної жінки, бо ним вона стає співробітницею Божою у ділі продовження існування людства. Марія — то посестра кожної матері і хай благословенні будуть усі українські матері, що своїм серцем і життям мають за зразок Марію Богоматір, які до Неї моляться і прибігають.

Дальше, наша воскресна Богослужба звеличує тих жінок, що вранці, до схід сонця, спішили до Христового гробу, щоб там поправити те, що було в поспіху і не до ладу зроблено в п'ятницю увечорі в часі Ісусових похоронів. Спішать із заздалегідь приготованим миром, не зважаючи на страх, труднощі, а навіть свої слабкі сили, щоб Христові віддати останню прислугу. Співає наш Ікос на Утрені, наче б ці жінки між собою говорили: „О, Другині, ходім, помажемо похощами живоносне і похоронене тіло в гробі Того, що воскресив упавшого Адама, ходім, поспішімся, як волхви, і поклонімся, і принесім миро в дарі повитому не в пеленах, а в плащаниці, і плачмо, і кличмо: о, Владико, встань, і тим, що впали, подай воскресення!"

Та не треба було мироносицям сповняти свій намір, бо Христос явився їм і казав їм сповістити апостолам про Його воскресення! І так ті, що „за Христом мертвим зі сльозами шукали, поклонились в радості живому Богу і благовістили учням Христовим таїнственну Пасху" (з Воскр. Утрені). Першими благовісниками і свідками Воскресення були жінки, були ті, що їх в ті часи світ вважав недостойними брати участь у суспільнім житті, вважав їх слабкими істотами, чи загалом особами другого степеня, що їм не місце у важних справах. І ось тут застановімся глибше над тим високим відзначенням, яке дав Христос жінкам у День свого Воскресення.

Сьогодні в багатьох справах світ не змінився і лишився подібним до поганського світу з часів Христа. Ми б сказали — і ще сьогодні, помимо стільки свідоцтв про повагу й силу Христової науки, світ не хоче за нею йти, а вибирає собі інших „вчителів". Такі „вчителі" вчать, що жінка-мати є невільницею - бранкою домашньої праці, коли виконує свою домашню роботу і обов'язки матері й подруги, коли не дається їй можливости брати участь у продуктивних роботах і індустрії, торгівлі, в політиці, громадській й культурній роботі чи доступі до урядів. Ці безбожні „вчителі" ніби проголошують повну свободу жінки і зрівняння її до важких робіт, до копалень чи й на корабельні та залізничні роботи, і з того ніби піднесення і звільнення жінки вийшло її нове закріпачення, пониження, а найважніше — відібрано від неї гідність матері, відбірано від неї виховання її дітей, якими хоче опікуватися держава, що виховує їх, як сама хоче у своїх „яслах".

Сумно ствердживати, що є такі системи й держави, що під плащиком високих гасел зрівняння жінки із чоловіком якраз її понизили, забрали від неї те, цим Бог її вивищив, — позбавили її тих обов'язків, до яких Бог її покликав, і наложили на неї такі тягарі, якими, хоч ніби вона зрівняна з чоловіком, але тим вона стала нещасною і не собою. В таких державах штучно створена така економічна система, що мати мусить іти до тяжкої індустріяльної праці, і то на повну цілоденну, щоб можна спільно з батьком заробити на прожиток для родини.

(Продовженя буде)

* Перша частина цього Послання була надрукована у вчорашньому великодньому виданні „Свободи".

Петро Голубенко

НА СТОРОЖІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГІДНОСТИ

II

Газета „Союзу Русского Народа" „Русское Знамя" одверто виявила ідею і мету суду над Бейлісом: „Правительство обязано признать евреев народом столь же опасным для жизни человечества, сколь опасны волки... скорпионы, гадюки, пауки ядовитые и прочая тварь, подлежащая истреблению". Це була психологічна і „моральна" підготова погромів... А тому, що все це відбувалося на території України, у Києві, то це загрожувало великою небезпекою і для українського народу: антисемітизм і погромницька політика російських реакційних сил могла б бути легко перенесена на адресу українців, а самі погромники та їх ідеологічні надхненники лишилися б за їх спиною. Були для цього й історико - психологічні передумови в Україні, про які Сергій Єфремов писав: „На український народ накладають якусь специфічну ворожнечу до єврейського народу. Штучно і тенденційно підбираються факти, які мають ствердити такий погляд". „Є такі люди і праворуч і ліворуч. З історії вибирають вони епізоди кривавих непорозумінь: з народної словесности цитують слова, які можна толкувати, як погляд ворожий, навіть таких апостолів правди, любови й гуманности, як Шевченко, не минають і їх ставлять за свідків та учасників свого недоброго діла".

Була ще одна причина, яка була спонукою для Єфремова стежити за процесом Бейліса з надзвичайною увагою, настороженістю й тривогою. „Справа Бейліса, — як писав С. Єфремов, — аранжована темними реакційними елементами на славу й розвиток звірячого націоналізму". „Члени російського патріотичного товариства „Двухглавый Орел" зробили все, щоб наклеїти відповідний ярлик на обвинуваченого: „жид". І винуватого знайдено в особі Бейліса з чорною бородою. І вже з цього часу керування слідством переходить до рук ватажка „Двухглавого Орла". Це вже було „сочінєніє за заданую тєму", — пише Єфремов. „Судову власть спіткав параліч, і вона слухняно йшла на налигачі найкрайніших націоналістичних елементів... Але ж свідками мали бути і були прості люди українського роду і склад присяжних був підібраний з українців. Присяжними були „прості українські дядьки в свитках та чумарках, з українськими облеччями", — як їх описує Єфремов. Склад присяжних підібрано мов навмисне не з освічених людей і своїм рівнем нижчим, ніж буває звичайно в Києві. „Коли я сидів на процесі, пише С. Єфремов, — я ясно бачив причину тривоги й непевности щодо присяжних — отих українських селян". „Світову справу віддано на їх совість".

Суд над Бейлісом, виходить з цього, став ареною боротьби двох протилежних сил: російської реакції з її „звірячим націоналізмом"-шовінізмом і українськими присяжними, які керувалися тільки своєю народною правдою і народною совістю. Хто ж із них переможе?

„СУД СОВІСТИ" — так назвав С. Єфремов одну із своїх статтей у справі Бейліса і цими словами означив перемогу української народної правди і народної совісти над силами неправди і зла в особі російського великодержавного шовінізму і погромницької політики Росії у відношенні до поневолених народів. Суд присяжних, складений з українських селян, на совість яких була покладена світова справа, визнав Бейліса невинним, не зважаючи на те, що, — як пише Єфремов, — російська реакція „напружувала всі сили, аби розворушити національну ворожнечу і тим самим погнати на свій млин каламутну воду". „І от цей суд совісти зняв обвинувачення з неповинного чоловіка; зняв, не зважаючи на всі заходи заплутати справу". Але значення рішення цього „суда совісти", як його бачив С. Єфремов, виходить далеко за рамки тієї або іншої долі однієї людини. В особі Бейліса судився увесь жидівський народ і, якби він був визнаний винним і засудженим, обвинувачення в ритуальних злочинах упало б на увесь жидівський народ з усіма погромницькими наслідками, а разом з цим і на український народ було б покладено вину за несправедливе рішення, яке було б оцінене, як вороже наставлення до жидівського народу. Російська реакція сховалась би за спиною українських присяжних і торжествувала б свою перемогу. На щастя так не сталося. І наш славний публіцист, який стежив за процесом з такою тривогою і настороженістю й уболівав за національною честю і гідністю обох народів, з полегкістю і радістю писав про рішення своїх земляків у складі дванадцяти присяжних. Його слова про рішення українських присяжних сповнені великою радістю і національною гордістю. Він писав:

„Присудом у справі Бейліса не хто інший, а тільки український народ зняв з себе оті обвинувачення про якесь виключне юдофобство та національну ворожнечу. Українські селяни, люди землі, сказали: ми судимо не єврея, а людину, і судимо не з якимись національними думками, а по правді судимо".

(Продовження буде)

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Степан Куропась

РОЗМОВА З БРАТОМ

Українці з Америки і Канади відвідують Україну без огляду на те, чи хто бойкотує такі відвідини, чи ні. Уважали деякі люди, що це зрада відвідати рідний край; деякі навіть демонстрували проти таких поїздок, деякі з олівцем в руках записували тих, що знову пішли на імпрези гостей з України. Українці зі Східніх Земель довго не відважувалися їхати в гості до своїх, бо хоч гріхів у них відносно України чи комуністичного режиму і не було, то було страшно, — ану ж!..

Американський пашпорт — це сильна оборона, люди із цих сторін зачали їхати — кортіло! Кортіло відвідати рідні сторони може ще й рідних, що лишилися в живих, побачити і почути, що вони говорять; кортіло показатись добре вбраним, одягненим в модерні шати, з грішми в кишені, — ану ж треба допомогти родині. Сотні, а може й тисячі таких їздили з відвідинами. Знаю таких, що там і залишилися, бо там жінка, діти в Поточиськах біля Городенки.

Недавно зустрів союзовця з Київщини: „Давно не бачив Вас, — кажу, — де ж Ви пропадали?"

Зачав: „Жінка моя тому 2 роки їздила в Україну, а я минулого року". „Ну і як? Де були, кого бачили, не боялись?" „Боявся, — каже він, — мого батька і брата розстріляли, мене вивезли на Сибір, пробув там кілька років, повернувся, то німці взяли на роботу".

Родом він зі села біля Сміли. А Сміла у Шевченкових „Гайдамаках" згадана кілька разів. Дід Шевченка розказував малому ще Тарасові, як Сміла горіла, як гайдамаки ножі святили...

Був він у Смілі, Києві, кілька днів у Донбасі, бо там рідня і знайомі. Все там помосковськи. „Чому це так?" — питав він. „То все рівно, у нас тут всілякими язиками балакають, але до речі, в поважних справах російської мови вживаємо", — відповіли йому.

Херсонщина висохла, дощу не було. Соняшники ледве зі землі вилізли, зігнулися, води нема; кукурудза червоніє, маленька. Соняшник і кукурудза є водні „помпи", у них все брак води. Народ мовчить не тому, що благоденствує.

Повернувся знову до брата в Київщину та й розговорилися. Розказує брат, як за Сталіна у т. зв. вітчизняній війні участь брав: приніс псевний „бушель" різних відзнак, стяжок, медалів за заслуги і хоробрости. „А ти що, — каже брат, — ти „ізмєнік", німцеві служив, а тепер — американським капіталістам!"

„Який же я „ізмєнік"? — відповів наш американець. — „Вивезли мене німці, працював для них, переїхав до Америки, працю-

(Закінчення на стор. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Миколай проти Маркса

На політичному перелазі в клюбі „Лис Микита" в Ню Йорку панував настрій поважного скуплення і то не тільки з уваги на кінцеву фазу Великого Посту, але й з причини позацерковного, сказати б, характеру. Хтось з присутніх довільників приніс до клюбу вістку, що Леонід і Татьяна Плющі від'їхали до Канади тяжко ображені на Велику Метрополію за те, мовляв, що наш теперішній „війт" не запросив їх з дітоками на Великодні Свята!

— Так, і я чув подібне, — промовив з повагою в голосі патріот, який під час посту і не подивився на чарку. — Кажуть, що громадський писар був за те, щоб їх запросити, але на війта натиснули вищі чинники і той, рад-не-рад, відмовився.

— А жаль, — зідхнув дядя з козацькими вусами. — Хай би були подивилися на наші прекрасні гагілки під церквою святого Юра, як то дівчатка, одягнені в гуцульські кптарики, виводять „Жучка" або „кривого танцю", — справді так, як колись в Старому Краю. Такої краси вони мабуть з роду не видали в рідній, підяремній Україні.

— Та хай би були скоштували свяченого ячка та й по-шматочку ковбаси, чи то від Багинського, чи від Куровицького, чи від Ілька з „Бродів", — прослизнувся земляк, котрого тут називали ливанським амбасадором. — Такою смачною гов'ядиною напевно не частували Леоніда Івановича в дніпропетровській психушці!

На мою думку, — сказав пан меценас, аматор німецького пива, — Леонід Плющ — чесна, характерна людина і добрий український патріот, дисидентського типу, тільки Марксова борода заслонила йому світогляд, і з-поза неї він не бачить наших національних святощів, котрі такі дорогі еміґрантському серцю...

В цьому місці перебив його патріот - абстинент такими словами:

— Пане меценасе, одного разу я вичитав у „Свободі" новинку, що якась бабушка з-під Курська дев'ять літ тримала портрет Маркса поміж іконами, бо їй чомусь здавалося, що це... святий Миколай, тільки по-цивільному і без мітри. Мені здається, що кожна людина носить в душі свій іконостас, але, час від часу, міняє чи переставляє в ньому ікони. Якщо в Леоніда Плюща назріє пора і потреба переставити ікони — він зробить це чесно та відважно, але кого поставить на місце Маркса, це ще, як то кажуть, велике питання!

— Ну, поки він це зробить, ходім, панове, до церкви на „Поклони" — скомандував пан меценас і на цьому закінчив дискусію.

Ікер

Богдан Лепкий

ПІД ВЕЛИКИЙ ТИЖДЕНЬ

Ніколи і нікуди не спішився я так, як до нашого глухого села, коли їхав зі школи на свята додому.

І такої ясної радости, такого мрійливого смутку не почував я також ніколи.

„Поганяй, Семку, поганяй коні, вже пізно!"

А сонце ще високо на небі. Ясним оком розглядається по полях, і де який шмат посірілого снігу побачить, топить і струмками зганяє у долину. А тоді зазирає у ліси, чи вже всі свої листки дерева порозвивали, чи врунилася земля, забіліли веснівки, запахли фіялки.

Як дбайливий ґазда свої ниви, так воно землю оглядає. „Гарно..." і сміється так, що тобі аж гаряче стає, аж очі від того усміху прижмурювати мусиш.

„Поганяй, Семку, поганяй, бо пізно!"

А Семко підносить батіг і показує, котрі вже наші ниви обсіяв, і як ярина сходить і як озимина прозимувала.

А поспішати не може, бо болото і такі ями, що коні обтріскані по уха.

Аж ось і млин замайорів у долині. Гуркотить, тарахкотить, муку на паску меле.

А на вигоні білі гуски з жовтими гусятами пасуться, а гусії ценцелишки грають, потік шумить, верби назустріч біжать, цікаві, чи ти виріс.

Ще двоє-троє воріт і в'їжджаємо в браму на приходство. Батьківська хата бере тебе в обійми.

Ніде й ніколи не будеш себе почувати таким безпечним і певним, як тут. Ніде так щиро не привітають тебе, не пожалують і не засиплять питаннями, чи здоровий, чи втомлений і чи не голодний?

Не знаєш, на яке з тих питань скорше відповісти.

А сон вже стиха закрадається до тебе і збиточно затулює тобі повіки. Що піднесеш, а вони падають, — раз, другий, десятий. Вікна, образи, люди, хитаються, хвилюють і тільки люблячі очі дивляться на тебе, як зорі з-поза хмар.

Аж чуєш батьків голос: „Постеліть йому! Він сплячий".

***

Будить тебе теплий промінь весняний сонця.

Здивований розплющуєш повіки. Хочеш зриватися і бігти до школи.

„Ах, бодай би її! Та ж я на селі; приїхав на свята".

А все таки встаєш і біжиш над потік, вмиватись.

Він ще чистий, не скаламучений худобою і не збовтаний возами. Нахиляєшся, щоб зачерпнути води і бачиш в плесі себе: рум'яний, всміхнений хлопчисько. Потік грається з тобою: „Це, — каже, — той, що дитиною кораблики на моє плесо пускав і шкаралущі на Рахманський великдень, а раз навіть у нецках в море плисти пустився, — і тоді я його мало не проковтнув, це той!"... І розказує тобі, що ділялося нинішньої ночі у лісі, як там Чугайстер русалку на смерть затанцював, як мавки сварилися за вроду, а осика цілу ніч не переставала тремтіти, бо боялася, щоб не прийшли царські посіпаки і не зрубали її на хрест.

Чуєш це і по твоїм чолі, ніби хмара перелітає. Аж голос мами вириває тебе з задуми. Мама снідати кличе.

„Йду, вже, йду!"

Скоро, скоро, теплими долонями, зимну воду горнеш, — та й до лиця, та й до лиця!

Яка ж тая вода м'якенька, — вода з нашого безіменного потока!

***

А коли сонце зайшло за той горб, що на нім стояла церква, як у залізних бляхах мовчаливий лицар на варті, коли імлою задумалися верби і димами зажурилися стріхи, тоді я йшов на Страсти. Не дорогою, бо на дорозі болото, лиш кладкою через потік, а потім на сусідське подвір'я, а з подвір'я садками, городами, загумінками, межами, як заєць шульгав. Буцім торішніх слідів шукаючи. В борознах спотикався. Земля за ноги мене хапала. „Куди? Стань, розповіж мені, де ти бував і чи не забув мене у місті?"

„Щось таке кажеш? А чи може дитина рідну маму забути?"

І я біг до церкви, що глипала великими золотистими очима. Хлопці довбеньками завзятущо валили в дзвіницю і в дубовий паркан.

Ґазди в нових кожухах, жінки в білих чіпцях, хустка турбаном на голові, всіми стежками до Божого дому спішать.

Тьмаво там і так якось таємно, як тільки раз у рік буває, коли дванадцять євангелій про Страсті Христові читають, — дванадцять повістей, сумних, страшних, великих.

А по кожній, коліна самі згинаються і гарячі чола доторкаються зимних плит... „Ісусе, Христе, Сине Божий, помилуй нас..."

Весь біль, який лиш в селі є, всі кривди, всі зневажені чуття ріками бурлять, шумлять, напливають туди.

Диво, що не розсадять стін і не знесуть їх у долину.

Липи стогнуть, зорі тремтять на небі, десь далеко кигикає чайка.

У притворі жінка головою в стіну товче...

Її чоловіка вбили...

***

А на рано Плащаниця в церкві.

Мальована Бог вість чиїми руками.

Коралі крови на ногах Христових зцілували віруючі уста.

Може тільки й сліду по них остало, що ті побожні поцілунки.

Знає це Христос. Блідий, у терновім вінку, лежить із примкнутими очима.

Цей вінок тривкіший від корон фараонів, від Тайсафернової тіяри і від діядемів цісарських. Вінок терпіння...

Вдовин гріш паде на бляшану тарілку, прискають масляні лямпи, мовчки руку Христову цілує. „Господи, і Ти також терпів".

Стою і не смію підійти до Плащаниці.

***

А вночі маю сон.

Сниться мені, що я за дзвіницю сховався.

А ніч така місячна, що з

(Закінчення на стор. 4-ій)

Увага! **Увага!**

Проситься заінтересовану особу зголоситися в книгарському відділі при „Свободі", відібрати другий том "Western Ukraine", закуплену в днях 3-4 квітня 1976 р. на базарі в Укр. Нар. Домі в Джерзі Сиrі, Н. Дж.

•

Due to an oversight, someone at the Jersey City Ukrainian Bicentennial Festival last Sat. & Sunday, April 3 & 4, mistakenly purchased one volume of "Western Ukraine" for $13.00, instead of two volumes for the same price. Please contact the Svoboda Bookstore, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J.; tel.: (201) 451-2200, in order to pick up the second book.

Вшанують заслуженого душпастиря

Джонставн, Па. — Вірні місцевої української католицької парафії св. Івана Хрестителя вшанують свого пароха, о. Андрія Улицького, спеціяльним бенкетом в неділю, 25-го квітня, з нагоди його 35-літньої праці в Христовому винограднику.

Всч. о. Андрій Улицький

Отець А. Улицький народився 31-го жовтня, 1916 року в Джерзі Сиrі, Н. Дж., в родині ранніх поселенців з України, Василя і Розалії Улицьких. Після закінчення теологічних студій в Стемфорді і в Римі, він був висвячений єпископом Константином Богачевським 7-го квітня, 1941 року у Філядельфії, а свою першу Службу Божу відправив 15-го червня, 1941 року, в церкві свв. Петра і Павла в Джерзі Сиrі.

Від того часу виконував душпастирські обов'язки в парафіях: Майнерсвіл, Гейзлтон, Йонкерс, Клівленд і Парма. Під цю пору, крім Джонставну, о. А. Улицький обслуговує парафію св. Марії в Ревлок, Па. Бенкет відбудеться в ресторані Монте Карльо в Джонставні.

ДЖЕМІЛЄВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ня, його приятелі заявили західнім кореспондентам, що вирок був порівняльно легкий з уваги на те, що Москва рахується із світовою публічною опінією. Андрей Турчин, президент московського відділу Міжнародної Амнестії, сказав американському журналістові, що вирок був легкий „завдяки вам, бо на Заході виявлено велике зацікавлення" долею політичних в'язнів. Інший приятель Твердохлєбова сказав західнім кореспондентам: „Ви охороняєте нас". Андрей Турчин однак заявив, що в СССР нема випадку, щоб суд визнав будь-якого дисидента невинним. Він вказав на факт, що суддя в справі Твердохлєбова мав тільки дві години часу написати 11-сторінковий вирок після того, як Твердохлєбова визнано винним. Вирок був майже ідентичний з оскарженням прокуратури, а кара була така, якої вимагав прокуратор. Західні кореспонденти твердять, що вирок був вже виготовлений перед початком судової розправи. Крім того, совєтське пресове аґентство ТАСС фактично визнало Твердохлєбова винним ще заки розпочався суд, бо заявило, що підсудний від 1970 до 1975-го року „з розмислом поширював наклепи на совєтську політичну та суспільну систему". Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Д. Шіплер пише, що Андрей Турчин твердив, що головним обвинуваченням проти Твердохлєбова було те, що він ніби „поширював поголоски", що український математик Леонід Плющ зовсім не був умовохворим, коли його в 1972-му році запроторили до „спец-психушки". Турчин також поінформував, що телеграма французьких психіятрів, які стверджували, що Плющ дійсно не є умовохворий, ніколи „не дійшла до Москви" і тому адвокати Твердохлєбова не могли покликатися на неї під час судової розправи. Як відомо, Леонід і Тетьяна Плющі, які минулого тижня перебували на відвідинах в Канаді, вислали телеграму, заявляючи, що всі твердження Твердохлєбова про Л. Плюща, є правдиві та зголосилися на свідків в його обороні.

Деякі приятелі Твердохлєбова заявили західнім кореспондентам, що Москва рішила проголосити цьому оборонцеві людських прав відносно легку кару, бо боїться критики з боку комуністичних партій західніх держав, зокрема Італії та Франції.

ГРАДУАЦІЯ В МАНОР ДЖУНІОР КОЛЕДЖІ

Дженкінтовн, Па. — З Менор Джуніор коледжу інформують, що градуація 59-ох студентів коледжу відбудеться в цьому році в четвер, 6-го травня о год. 6.45 в Авдиторії коледжу. Д-р Мирон Куропась, який колись працював у системі шкільництва, а тепер є спеціяльним асистентом президента Форда для етнічних справ, буде головним промовцем на цій церемонії.

Президію цього церемоніялу очолюватимуть Владика Василь Лостен і о. Йосиф Федорик, голова Дорадчого комітету коледжу.

„ПРИЇЗД ЛЕОНІДА ПЛЮЩА" ТЕМА ДОПОВІДІ В АСТОРІЇ

Асторія, Н. Й. — Заходами Організації Українського Визвольного Фронту тут в суботу, 17-го квітня о год. 7.30 вечора в Домі СУМА при 34-14 31 евеню, д-р Анатоль Бедрій виголосить доповідь на тему: „Приїзд Леоніда Плюща у західній світ". Після доповіді — запити і дискусія.

ПЕРЕДВЕЛИКОДНІЙ ЯРМАРОК

Ню Йорк. — Пластовий Курінь „Ті, що греблі рвуть" влаштовує в суботу і неділю, 17 і 18-го квітня у годинах 10-3 в суботу і 10-2 в неділю в Пластовій Домівці, 144 2-га евеню Передвеликодній Ярмарок на якому можна буде придбати печиво, мистецькі речі, вазонки з рослинами тощо.

Роман Ільницький

УКРАЇНЦІ В КАНАДІ НА ШЛЯХУ ДО УСПІХІВ

(4)

Подамо деякі цифри, щоб зілюструвати рівень освічености нашої молоді в Канаді у двох групах: від 15 до 19 років і від 20 до 29 років життя. Отже, 9,7 відс. з них мають університетську освіту з дипломом і без диплому; 71 відс. закінчили 9 до 13-річну школу; 8,5 відс. мають закінчену 5 до 8-річну школу, а тільки піввідсотка задовільнились від одно- до 4-річного навчання. З різних причин половина відсотка молоді не відвідувала школи загалом. Як з цього бачимо, понад 80 відс. української молоді в Канаді у віці між 25 і 29 роками життя мають середню і університетську освіту. Це кращий стан від того, який тепер є в Україні на підставі останнього перепису населення в 1970 році.

Треба відзначити, що освіченість української молоді не є однакова у кожній провінції Канади. Вона найвища у Квебеку і в Онтаріо, а найнижча в Саскачевані. Причина цього та, що в двох перших провінціях абсолютна більшість українців живе в містах (90 відс. і вище), а в Саскачевані тільки 53 відс. у містах. А відомо, що в містах легше здобути освіту, як на селах.

Порівняймо ще освіченість української молоді вище 15 року життя з такою ж освіченістю канадської молоді в загальному. Це порівняння виходить у користь української молоді, бо тоді, коли серед наших дітей 28,5 відс. мають закінчену загально - освітню середню школу, то загальна пересічна на цілу Канаду виносить тільки 25,3 відс. Подібно мається справа і з університетськими студіями. Українці мають 5,2 відс. молоді з високою освітою без диплому, а 1,9 віс. з дипломом, тоді, коли пересічна всеканадійська є 3,6 відс., і 1,6 відс.

Професії, в яких найбільше працюють українці, такі: учителі (7,850); дипломовані медсестри і санітари (2,330); книговоди і рахівники (2,260); інженери (1,970). В професіях, які є найбільше платні (лікарі, адвокати, нотарі, аптекарі) — українців є ще замало. Наприклад — лікарів всього 610, фармацевтів 415, професорів 390, адвокатів 345. Священиків маємо 300, письменників і редакторів 300, музиків 250, бібліотекарів 180. Всіх разом професіоналістів - українців у Канаді є 19,350 на 580 тисяч українського населення.

Поза професіоналістами, українці працюють у таких ділянках: в промисловості (46,1 тисячі), сільське господарство (40,4 тисячі), служби і розваги (24,2 тисячі), урядництво (24,2 тисячі), управління, адміністрація (11,2 тис.), транспорт і комунікація (9,5 тис.), торгівля і фінанси (8,9 тисячі), гірництво (2,4 тисячі), лісництво (0,9 тисячі), інші (10,2 тисячі).

Варто відзначити ще й таку деталь, що відсоток працюючих українців є більший від пересічно - канадійського показника (45 відс. всіх українців працюють, в той час, як 40 відс. по загальному показнику). Це стосується однаковою мірою чоловіків і жінок (44,5 відс. всіх українок працюють, тоді, як німкень 42 відс., італійок 42 відс., жидівок 41 відс., англійок 40 відс. і француженок 33 відс.).

В міру того, як зростає освіченість українців в Канаді, підноситься також їх вклад у свою і загальноканадську культуру. Згадаємо тут тільки Івана Курилика, сучасного маляра, який вважається нині одним з передових канадських майстрів пензля. Він вже двічі одержав перші нагороди Канади і ЗСА, як автор найкраще ілюстрованих книжок для молоді. Курилик створив ряд талановитих полотен, які зображують побут перших українців у Канаді.

Добре розвинулось українське музичне життя в Канаді. Загальне визнання одержала молода піяністка Христя Петрівська, що одночасно є маляркою і поетесою. Відомі канадцям українські хори і танцювальні ансамблі. Українське народне мистецтво (вишивки, писанки, різьба) набувають поширення в цілій державі. Є кілька добрих українських мистецьких ґалерій, а перша між ними щодо виставности — в Ніяґара Фоллс, на канадсько - американській границі.

Мають українці також своїх письменників, але ще ніодин із них не здобув загально - канадської слави.

Підсумовуючи, треба сказати, що канадські українці займають цілком окреме місце в житті української спільноти поза межами України. Їх успіхи — це наслідок кількох факторів: по-перше, українці у відношенні до цілого населення Канади займають майже 3 відс., а в західніх провінціях країни він підноситься до 13 відс. Суцільне поселення дає їм можливість впливати на напрям життя цілої Канади. Подруге: українці є найбільше динамічною групою поза англійцями, французами і жидами. І потретє: Канада є найбільш ліберальною країною у світі, якщо йдеться про її відношення до культур своїх численних етнічних груп. Її уряд не тільки що не спиняє їх розвитку, а навпаки — спішить їм з допомогою.

На кінець треба згадати, що українська спільнота в Канаді вже має своїх поважних літописців. Найвидатніший між ними, безперечно, Володимир Кисілевський, якого твір „Раннє поселення українців у Канаді" є зразком сумлінної наукової праці. Багатий вклад в історії українців дав Михайло Марунчак зі своїм тритомником „Студії до історії українців Канади". Тепер же є в підготовці (назвім це) академічне видання історії наших братів: „Історія Українців Канади" (в українській і англійській мовах) в Канаді, що її підготовляє колектив авторів на чолі із д-ром Лисяком-Рудницьким ,а фінансує канадський уряд.

В сучасних обставинах Канада є країною, яка дає найкращі можливості і перспективи зберегти українську культуру і розвинути її канадське відгалуження. Тому й нічого дивного, що багато українців дивиться на неї, як на свою „обітовану землю" і хотіли б там поселитися. Такі спроби робляться особливо тими українцями, які живуть у країнах Південної Америки, де їм приходиться важко змагатися з економічними труднощами.

В ЗСА створився спеціяльний Комітет, який шукає за найкращими шляхами, щоб здійснити цю важливу програму. На жаль, вона ще мало популярна в самій Канаді, а якщо там і робляться час до часу якісь заходи, то бракує їм розмаху і послідовности у виконанні.

50-річчя СВУ-СУМ в Австралії

У неділю 1-го лютого ц. р. о год. 2-ій по полудні в залі Українського Народного Дому в Квінбіяні відбулося ювілейне відзначення 50-річчя повстання та 45-річчя розправи над Спілкою Визволення України і Спілкою Української Молоді.

Ювілейну академію відкрив проф. Йосип Петрівський, який, привітавши присутніх, сказав, що за традицією СВУ академія почнеться молитвою. Місцевий хор під керівництвом М. Петрівської проспівав разом з присутніми „Боже, великий єдиний". Після молитви проф. І. Петрівський попросив присутніх на залі встати і хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять тих, що загинули за невмирущі ідеї СВУ-СУМ, ставши прикладом для нових поколінь.

Місцевий хор виконав дві народні пісні. Потім проф. І. Петрівський представив голову осередку СВУ Канберрі-Квінбіян ім. С. Єфремова Г. Горілченка, який прочитав реферат про історію СВУ. Наступний промовець, голова Управи Української Громади Квінбіяну і голова Управи осередку СУМ-у, М. Надурак яскравими хвилюючими фактами змалював історію СУМ-у на Рідних Землях, боротьбу української молоді в підпіллю за визволення українського народу з московсько-комуністичного рабства та закликав присутню молодь продовжувати цю боротьбу до повного визволення нашого народу. Він далі сказав, що сьогодні відзначуємо ще і 70-річчя народження колишнього голови СУМ-у на Рідних Землях студента Миколи Павлушкова, доля якого невідома.

По закінченні рефератів заповідач Леся Покальська розпочала мистецьку програму сіднейської групи, в якій виступили ансамбь бандуристів ім. Г. Хоткевича під проводом П. Деряжного, юний ансамбь бандуристів, юна танцювальна група, хореографом якої є Н. Тиравська, та дівочий ансамбль в супроводі акордеону Ніни Карен під керуванням Анети Зеленій та в оранжеровці М. Теравського. Останні три групи належать до церковної Рідної Школи, директором якої є І. Жестовський.

Ансамбь бандуристів проспівав дві пісні: „Ой, літа орел" та "Ой, дівчино, шумить гай". Павло Карен продеклямував вірш „Рідний край". Віктор Буряк виконав сольо на піяніну: „Етюд" муз. Ковалевського та „Сонату" муз. Бетговена. Дівочий ансамбль виконав три пісні: „Струмочок", „Вербиченька" та „Ой, лопнув обруч". Юний ансамбль бандуристів проспівав „Ой, ходила дівчина", „За городом качки пливуть" та „Ой, на горі". Ніоніля і Петро Деражні виконали на бандурах „Ой, у полі верба" та „Баламуте". Юна танцювальна група дівчат виконала танець „Чабан", а потім хлопці і дівчата — „Ой, лопнув обруч".

Наступною точкою був дует на бандурах Віктора і Роксоляни Мишалових, які заграли „Садок вишневий" та „Добрий вечір, дівчино". Василь Черванів продеклямував вірш „Ми ще прийдемо". На закінчення ансамбль бандуристів виконав дві пісні: „Кучерява Катерина" та „Ой, зліталися орли". Присутні нагороджували всіх учасників концертової програми рясними оплесками за мистецьке виконання.

На академії були присутні голова Консисторії УАПЦ в Австралії і настоятель св. Миколаївської церкви в Канберрі — протоієрей о. О. Теодорович, настоятель квінбіянської Української Католицької Церкви — о. Дмитро Сенів; заступник голови КУ СВУ в Австралії — В. Буряк, голова Управи Української Громади Кенберрі — П. Грін, голова Крайового Пласту в Австралії — А. Жуківський, президент „Добросусідської Ради Канберрі — М. Дойл та член екзекутиви „Австралійські громадяни за свободу" в Кенберрі і околиці — О. Кавуненко.

Після закінчення концертової програми М. Надурак подякував всім за участь в відзначенню 50-річчя повстання СВУ-СУМ, а особливо адміністраторові концертової групи І. Жестовському та учителям і батькам, що йому допомогали, та з признанням сказав, що в залі квінбіянського Народного Дому ще ніколи не було такої великої кількости українців, як сьогодні, і що він радий бачити тут, як одну родину, маленьку частину України. М. Надурак запросив усіх присутніх на каву і перекуску.

Ювілейна академія закінчилась співом національного гимну.

За перекускою канберрівці, квінбіянці та сіднейці ще довго обмінювалися поглядами, розв'язували актуальні проблеми. Коли прийшов час від'їзду сіднейців, голови Канберрі і Квінбіяну П. Грін та М. Надурак прощали дорогих гостей, бажаючи їм щасливої дороги та скорої зустрічі на Здвизі Українців Австралії в Сіднеї на латинський Великдень.

В. К.

В ДЕВ'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчого МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

бл. п.

Інж. ІВАНА СТЕЦІВА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в понеділок, 19 квітня 1976 р.
о год. 7:30 рано
в Українській Католицькій Церкві
св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Про молитви просять:
дружина — СТЕФАНІЯ
дочка — ЛЯРИСА з Родиною
син — Інж. ЄВГЕН

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що 14-го квітня 1976 р. в Ню Йорку, упокоїлася в Бозі по довгій недузі, наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ПАРАСКЕВІЯ З ГАНДЯКІВ БАРНА

ПАНАХИДИ — в четвер, 15-го квітня, о год. 7:45 веч. та в п'ятницю, 16-го квітня 1976 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми при 7-ій вул. в Ню Йорку, Н. Й.

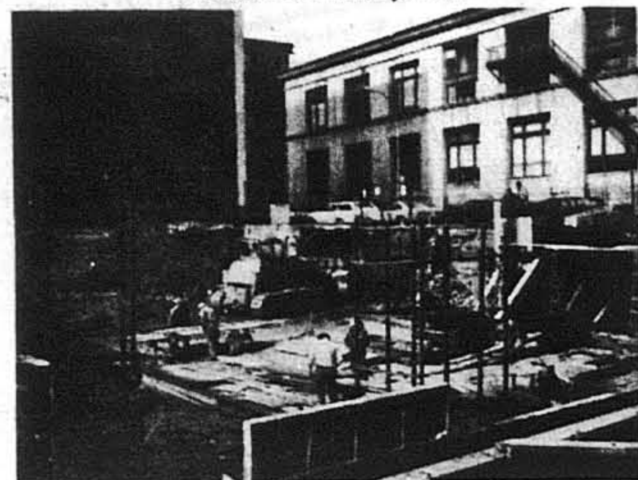
ПОХОРОН в суботу, 17-го квітня 1976 р. з того ж похоронного заведення до церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

В глибокому горю:

чоловік — МИХАЙЛО
дочки: АННА ГАВРАХ зі сином, невісткою і внуками
МАРІЯ з родиною
сини: СТЕПАН з дружиною, дітьми та внуками
ДМИТРО з дружиною і дітьми
та ближча і дальша Родина в Америці, Україні, Канаді і Чехо-Словаччині

НОВИЙ ХРАМ СВ. ЮРА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Уже закладають цементові фундаменти під новий храм св. Юра в Ню Йорку.

інського традиційного храму Божого, на три частини: притвір, званий бабинцем; головна нава, — храм вірних; святилище. Притвір і храм вірних будуть відділені прозорою стіною, щоб ті, які знаходитимуться у притворі, могли слідкувати за богослуженнями. У церкві буде іконостас, що його поставиться тоді, як фінанси на це дозволять.

Церква матиме 496 сидячих місць на долині і 172 місця на хорах. Буде ще около 200 стоячих місць.

Кошти будови — два з половиною мільйона долярів. До будови приступлено із готівкою у сумі півтора мільйона долярів. Щоб зібрати потрібну ще суму, Комітет Будови нової церкви, що його очолює адв. Р. Гуглевич ,а фінансову комісію мгр І. Винник, підготовляє збіркову кампанію.

Зогляду на велике фінансове обтяження парафії св. Юра двома школами, цілоденною і Академією гайскулом, до яких річно докладається понад сто тисяч долярів, всі очікують фінансової допомоги тих українців, які давніше жили в Ню Йорку, ходили до церкви св. Юра, закінчили школу св. Юра, а тепер живуть поза парафією св. Юра та фінансово краще стоять, як ті, що остались на нюйоркських позиціях і несуть відвічальність за честь і добре ім'я українського народу в нюйоркській метрополії.

Важливим чинником у належній репрезентації української громади перед посто-роннім є велика, гідна, в українському традиційному стилі збудована церква. І це мав на думці архітект інж. Аполінарій Осадца, який є проєктодавцем нової церкви св. Юра. Ту саму ціль мають на думці душпастирі парафії, Отці Василіяни, які дбають, щоб новий храм не тільки на зовні вказував на український окремішність, але також і цілим своїм внутрішнім улаштуванням, як іконостас, вітражі у підкупольних вікнах, загальне розмалювання, тощо. Це має бути храм Божий, здвигнений на славу Всемогучому Творцеві та на загальне добро українськоі в Бога віруючої людини.

Дуже маркантними під цим оглядом є думки, що їх висловив Всеч. отець Протоархимандрит Василіянського Чину, Атанасій Великий, ЧСВВ, у листі з 28 березня ц. р. до пароха о. ігумена В. Гавліча, ЧСВВ, з нагоди посвячення площі під нову церкву:

„Моя візія св. Юра нового ось така (в цілості): Церква збудована, височіє баня з хрестом, нарід спішить до Божого храму Богу помолитися; заходячи з Сьомої вулиці, над входом (на мозаїці) Христос вітає християнський люд (може на горі напис: «Прийдіть до мене всі струджені й обтяжені, а я вас успокою»); постать Христа на горбку з простягненими до людей розпростертими лагідно руками (закличний жест): у його стіп (на м о з а ї ц і) віруючий люд України: спископ, священик, чернець, черниця, миряння, мирянка, юнак, дівчина, лемко, гуцул, подоляк, полтавчанин, запорожець (в народних строях, вишиваних, квітистих...); до цього люду (на мозаїці) долучуються - вростають немов входячі до церкви нюйорчани, створюючи одну органічну цілість, хоч складену з двох частин. Увійшовши у церкву, перехрестившись, перший погляд наде наперед ,на стіну святилища, на якій, понад іконостасом, видніє „Оранта" нерушимої стіни київської Софії, з простертими молитовно руками, на грудях, як звичнo, енколпіон Христа. Поступаючи вперед і поглянувши вправо і ліво, ряди святих, мучеників, святителів аж до іконостасу, якому стережуть святі апостоли, пророки, намісні ікони, обабіч царських воріт. За ними жертовник перед Господа, на ньому Оранта немов покладає Безкровну жертву: Хліб Життя, Боже Слово; станувши перед тетраподом, віруючий підносить очі вгору, під баню, яка мерехтить кольорами вітражів — символів історії людського роду і його спасіння, завершена великим образом Бога-Творця, який намалюють наші мистці. І немов мимовільно поплине з уст молитва: „Отче наш..." Розкриваються царські врата і священик виголошує: „Благословенне царство..." починається св. Літургія. Віруючий відклав „всяку життєйську печаль", підніс духа свого до Бога... молиться перебуває „в дворіх Бога нашого", і під звук „Буди ім'я Господнє благословенне виходить примирений з Богом, настроєний по-братньому до ближнього Словом Божим, і скріплений Хлібом життя євхаристійної жертви, виходить знову у вир нюйоркського життя, до праці, труду, обмінявшись словом, привітом, на прилеглих вулицях, чи на сусідім скверику (на місці давнього св. Юра), може і під якоюсь статуєю: св. Юрія-Переможця, св. Володимира-Христителя, а чи й великого Тараса, який і для Української громади ждав Вашінгтона і праведного закону волі... — Це моя „візія" українського, давнітанського куточка-блоку (школа, церква, резиденція - монастир). Може фантазія, нереальність, утопія? — не знаємо, все в руках Господа, та вже тепер кладемо поважну цеглину і над тим варто потрудитись, попрацювати... Подумайте!"

У доповненні до цих слів Головного Настоятеля Василіянського Чину можна тільки сказати: Не тільки варто над тим потрудитися, але варто також і по своїй спромозі, без огляду на місце замешкання, причинитися фінансовою пожертвою до зреалізування такої благородної і Богоугодної цілі. Це варто ще й тому зробити, бо саме в березні, коли поблагословлено площу під нову церкву св. Юрія-Переможця, минуло 30 років від насильної ліквідації Української Помісної Католицької Церкви на українських землях большевицьким окупантом України. Хай тодi новий храм Божий св. Юрія-Переможця на американській землі буде виявом незламного духа християнської України та завдатком її волі.

ЗВЕРНЕННЯ

ДО КОЛИШНІХ ЧЛЕНІВ Т-ВА „ЛУГ" ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ, ЩО ПРОЖИВАЮТЬ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Подруги Луговички і Друзі Луговики!

Усім Вам вже відомо, що 11-го січня, 1975 р. відійшов у вічність, в Куфштайні, Австрія, д-р Роман Дашкевич, колишній провідник — організатор Т-ва „Луг", яке вело культурно-виховну працю для Українського народу від закінчення Першої світової війни аж до початку Другої світової війни. Тій важливій праці пок. д-р Р. Дашкевич був відданий всім своїм єством, доказом чого було існування на Західніх Українських Землях сотень Лугових осередків, у яких виховувалась українська молодь на патріотів своєї батьківщини. Кожен з нас пам'ятає величаві щорічні лугові свята, на яких луговички і луговики пописувалися складними фізичними вправами.

Смерть нашого провідника „Лугу" ми, як лугова братія, сприймаємо дуже болісно і заховаємо до нього пошану аж до кінця нашого життя. А щоб для майбутніх наших поколінь залишилась пам'ять про цю славну організацію, якою був пок. д-р Р. Дашкевич, українська суспільність повинна з вдячности вшанувати його могилу тим, щоб її окрасити хоча невеличким нагробним пам'ятником. Будучи на еміграції, своєї близької рідні Покійний не мав. Мусимо, де спочивають його тлінні останки, немає кому постійно опікуватись. Отже, по кількох роках часу, може статися й так, що по дорогій нам могилі й сліду не лишиться. Тому, дорогі Луговички й Луговики, підписаний, як колишній член Головної Управи „Великого Лугу" у Львові, звертаюся до Вас з проханням, щоб Ви були ласкаві і своїми грошовими датками допомогли в побудові нагробного пам'ятника нашому голові Головної Управи Т-ва „Луг" і тим увіковічнили його заслуги в праці для українського народу.

Недавно провід станиці Київських Січових Стрільців у Чікаго вже започаткував збиранням датків на будову нагробного пам'ятника своєму побратимові по зброї пок. генералові Дашкевичеві з часів Визвольних змагань. І тепер кличуть нас, як колишніх луговиків, щоб ми разом спільними зусиллями допомогли завершити це важливе діло. Тому колишні члени „Лугів" висилаючи свої пожертви, зобов'язані подати, що це пересилає луговичка, чи луговик, і потім все буде оголошено в нашій пресі. Нижче подаємо адресу і число конта, на яке просимо висилати Ваші ласкаві пожертви.

Адреса конта: Selfreliance Credit Union, Account No: 20246, Monument for Gen. R. Daszkewycz, 2351 West Chicago Ave., Chicago, Ill., 60622, USA.

Василь Дзуль

колишній секретар Управи „Великий Луг" у Львові

ПІД ВЕЛИКИЙ ТИЖДЕНЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

цвинтаря до церкви ніби хто дорогу посипав.

А тихо так, що ні один листок не шевельне, гіллячка не ворухнеться, не повіє вітрець. Світ дух у собі запер.

Дивлюся я, а по тій срібній дорозі люди з цвинтаря виходять. Тихо, безшелесно, ногами не доторкають землі. То парами, то одинцем. Деяка дитину за руку веде — до Плащаниці.

Мозолисті долоні, чола порані, як весною ниви, спини зігнуті, очі задивлені в землю. З рук кров, а з очей сльози канутъ. Кров у коралі, а сльози переміняються у перли.

Багато тих перлів блищить на срібній дорозі, багато...

Перейшли, а тоді полями і шляхами, від Маджента і Сольферіно, від Кенігрец і Базар знає з яких близьких і далеких сторін, з боєвищ, полонів і таборів ідуть вони, обезвічені і покалічені, в ранах і кайданах, криваві борці у терновім вінці, ідуть, ідуть... ідуть.

Ні, я не хочу думати, що мені снилося в ніч з Великодньої П'ятниці на суботу.

Трикратний стук хреста в церковні двері і воскрес Цей, що вчора лежав з пробитими руками в терновім вінку на поникому чолі... „Христос воскрес!"

І заграли великодні дзвони, засіяли потускілі зіниці, звеселилися зажурені стріхи, піднялися хрести на могилах, що ними крива ходила, і по землі, котру злість сполядила, понад ріки і гори, над трони і кордони, білою птахою благовісно полетіла найнадійніша з пісень: „Христос Воскрес!"

***

Куди мною доля по світі не гонила і де казала Великдень святкувати, скрізь та пісня за мною летіла.

Потішала в горі і веселила в смутках, надії мені додавала. Мов живе, виринало глухе село і безіменний потік і церква на горі, як мовчальний лицар у залізних бляхах на сторожі. І мов живими бачив я тих, що колись з ними на Страсти ходив і до Плащаниці і на свячення пасок. Разом з ними переживав містерію терпінь і воскресення.

РОЗМОВА З БРАТОМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вав, платили добре, а тепер я дістаю пенсію; приїхав тебе відвідати, бо нас Америка пускає їхати, де лише хочемо. Я належу до української церкви, до наших організацій і відвідав я в Америці, — а вже 25 літ, — ніхто мене ніколи не питав за документами. Ніхто в нас не зареєстрований на поліції. Отже я дальше і православний і українець, а ти? Це ти „ізменнік", бо ж за кого ти воював, за що ти медалів нажився? Знаєш добре, що батька і брата розстріляли, землю забрали, а нас малих і голодних викинули з хати, а відтак вивезли. А тепер ти по „общому" цвенькаєш і совєтським геройством чванишся? Наша Америка для вас війну виграла, дала хліб, зброю і одежу. І тепер, коли у вас посуха не з вашої вини, моя нова країна вас годує. Ти того не знаєш, бо ваші газети про те не пишуть. Ти „ізменнік", а не я!"

Брат зачав рухатися, не міг всидіти, крутив вусом, потекли сльози, а відтак став плакати - ридати, годі було його втихомирити.

Почув брат в собі зов крови, почав вже говорити поукраїнськи, згадували батька, матір, рідне село, церкву і пили „сивуху" та закушували сушеною рибою.

„І те все правда, що ти говорив, мій американський рідний брате?"

Брати, що розійшлися на тих шляхи широкі: Сибір, Донбас і Німеччину, розцілувалися і попрощалися. На прощання питав брат, а як же нам тепер бути? На те американський брат відповів не мав, але сказав: „Різно бувало, різно може ще бути, бо неможливо, щоби брат з братом не обнялися і не заговорили словом братньої любови. Нам в Америці це вільно, а вас до нас не пускають!"

„А пустать колись", відповів брат!..

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЮЛІЯ МАЛКО РІЧМОНД — членка УНС 320 Відд. Б-ва Пресв. Тройці в Балтиморі, Мд., померла в неділю 4 квітня 1976 р. на 58 р. ж. Нар. в Балтиморі і стала членкою УНС 1928 р. Полишила в смутку мужа Леона, 2 доньки Керен і Барвару, всі члени УНС. Похорон відбувся 10 квітня 1976 р. на цвинтарі Oak-lawn в Балтимор, Мд. Вічна Їй Пам'ять!

І. Малко, секр.